

PREPORUKA HRVATSKOG BOTANIČKOG DRUŠTVA

Interpretacijski centar Poklon u Parku prirode Učka

VESNA AHEL*, ANA CEROVAC

Javna ustanova Park prirode Učka, Liganj 42, HR-51415 Lovran, Hrvatska

***Autor za dopisivanje / corresponding author:** vahel@pp-ucka.hr

Park prirode Učka obuhvaća istoimenu planinu i dio područja gorske skupine Ćićarije. Smješten je uz obalu sjevernog Jadrana te povezuje Istru i kontinentalni dio Hrvatske. Vrijednosti zbog kojih je Učka proglašena parkom prirode leže u njenom reljefu i neposrednoj blizini mora, što je pogodilo razvoj specifične klime te bujne šumske vegetacije. Tome valja dodati mnoštvo staništa na kojima nalazimo brojne endemične, ugrožene i zaštićene biljne i životinjske vrste. Učku od Ćićarije odvaja prijevoj Poklon, mjesto gdje stara cesta koja spaja Istru i Kvarner prelazi preko planinskog

masiva. Upravo na tom prijevoju, na 930 metara nadmorske visine, smješten je Interpretacijski centar Poklon, što ga čini jedinstvenim u lokalnim, ali i svjetskim razmjerima.

Centar je izgrađen rekonstrukcijom napuštenog gospodarskog objekta koji svojom prošlošću svjedoči o značajnom utjecaju ljudi na razvoj Učke kroz povijest. Upravo djelovanjem čovjeka nastala su značajna staništa koja skrivaju veliku bioraznolikost biljnog i životinjskog svijeta. Središnje mjesto centra multimedijalni je interpretacijski postav u

kojem su na moderan i interaktivan način prezentirane prirodne, kulturne i povijesne vrijednosti Parka prirode Učka i okolnog područja, uz naglasak na potrebe njihove zaštite i očuvanja. Postav obuhvaća šest cjelina, od unutrašnjosti planine pa sve do njenih vršnih dijelova, prikazujući čudesan svijet ovog zaštićenog područja.

Obilazak postava počinje ulaskom u podzemni svijet Učke i Ćićarije, duboko u kamenu utrobu koja krije tajanstveni svijet podzemnih krških oblika. U brojnim špiljama, jamama i kavernama dom su pronašle životinjske vrste navikle na

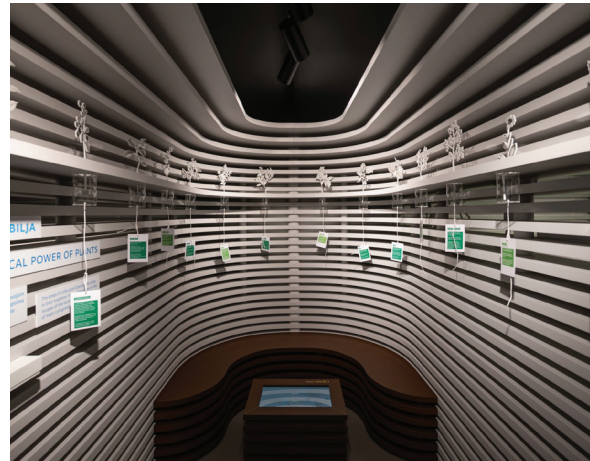
Pogledavši video o izgradnji prve cijevi tunela Učka, posjetitelji izlaze iz podzemlja i prelaze u sljedeću cjelinu koja za temu ima stoljetni život na padinama Učke i djelovanje čovjeka na promjene u krajoliku. Posjetitelji se ovdje upoznaju s ulogom ljudi koji su vjekovnom ispašom i kultiviranjem raznih biljnih i životinjskih vrsta učinili planinu svojim domom. Sa sobom mogu ponijeti dašak baštine koju su nam ostavili u nasljeđe, poput umijeća suhozidne gradnje, tradicionalnih zanata i jela, ljekovitih pripravaka, legendi i priča.

Interaktivni izložci omogućuju posjetiteljima da otkriju svijet raznih vrsta Nature 2000. Park prirode Učka izuzetno je bogat florom te je na njegovom

vječnu tamu, poput velikog špiljskog pauka (*Meta menardi* Latreille, 1804) i Pretnerovog dugovratića (*Leptodirus hochenwartii pretneri* G.Müller, 1926). Tu je i Božičevićev filtrator (*Croatodirus bozicevici* Casale, Giachino & Jalžić, 2000), kukac koji nije pronađen nigdje drugdje na svijetu osim na Učki. Svoj prostor u prvoj cjelini dobile su i ciljane Natura 2000 vrste šišmiša – velikouhi šišmiš (*Myotis bechsteinii* Kuhl, 1817) te mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros* Bechstein, 1800). Posjetitelji, osobito oni najmlađi, mogu se zauvuci u špilju i kroz interaktivnu igru iskusiti kako je to orijentirati se u prostoru uz pomoć ehlokacije.

prostoru zabilježeno preko 1300 biljnih svojti, od kojih valja istaknuti pčelinu kokicu (*Ophrys apifera* Huds.), zvjezdastocvjetni sunovrat (*Narcissus radiiflorus* Salisb.), kranjski ljiljan (*Lilium carniolicum* Bernh. ex Koch), žutu sirištaru (*Gentiana lutea* L.) itd. Na prostoru Parka prirode Učka obitava preko 220 različitih vrsta leptira, poput gorskog plavca (*Maculinea alcon* Denis & Schiffermüller, 1776), crnog apolona (*Parnassius apollo* Linnaeus, 1758), uskršnjeg leptira (*Zerynthia polyxena* Denis & Schiffermüller, 1775) i močvarne ride (*Euphydryas aurinia* Rottemburg, 1775), a posjetitelji mogu doznati više o svakoj od tih vrsta i osvijestiti krhkost ekološke ravnoteže tako što će spojiti s njihovom biljkom hraniteljicom.

Šume su najrasprostranjenije stanište u Parku. Zalazeći među krošnje ove tematske cjeline, posjetitelji uče razliku između pretplaninske i primorske bukove šume, ali i raznolikost raznih drugih šumskih zajednica koje se izmjenjuju na različitim nadmorskim visinama. Prezentirane su i životinjske vrste povezane s ovim staništem, od djetlovkice preko legnja (*Caprimulgus europaeus* Linnaeus, 1758) pa sve do sove ušare (*Bubo bubo* Linnaeus, 1758), najveće europske sove. Zaljubljenici u razne životinjske vrste tu će doznati kako izgleda borba kornjaša jelenaka (*Lucanus cervus* Linnaeus, 1758), kako raspoznati tragove srne (*Capreolus capreolus* Linnaeus, 1758) ili gdje pronaći divokoze (*Rupicapra rupicapra* Linnaeus, 1758). Zastupljene su i velike zvijeri koje su stalni ili povremeni stanovnici Parka, pa tako interaktivni modeli vuka (*Canis lupus* Linné, 1758) i medvjeda (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758) otkrivaju brojne zanimljivosti o njima.

Učka je obilježena različitostima, pa će posjetitelji, izašavši iz šume, prijeći na prostor kamenitih litica. Život na goloj stijeni nije lak, a na koje se načine manifestira, možete saznati kroz tematsku cjelinu „Stijene i točila“. U određenim periodima godine, prilikom osvajanja vrhova Učka, možete se diviti alpskom jaglacu (*Primula auricula* L.), skopolijevoj gušarki (*Arabis scopoliana* Boiss.), te učarskom zvončiću (*Campanula tommasiniana* C. Koch), poznatom stenoendemu Parka.

Izuzetno bogata ornitofauna Parka prirode Učka broji preko 173 vrste ptica, a na interaktivnom

dotirnom ekranu ove cjeline posjetitelji mogu saznati zanimljivosti o surom orlu (*Aquila chrysaetos* Linnaeus, 1758), bjeloglavom supu (*Gyps fulvus* Hablizl, 1783), sivom sokolu (*Falco peregrinus* Tunstall, 1771), vjetruši (*Falco tinnunculus* Linnaeus, 1758), zmijaru (*Circaetus gallicus* Gmelin, 1788) i gavranu (*Corvus corax* Linnaeus, 1758).

Središte samog postava predstavlja interaktivni multimedijalni izložak pod nazivom „Planina“. Kroz četrnaest tematskih aplikacija na dotirnom ekranu posjetitelji mogu izdignuti planinu iz mora i pratiti promjene koje su se odvijale na njoj tijekom geološke prošlosti, ali i raznih povijesnih i prapovijesnih perioda – od kamenog doba pa sve do današnjeg vremena. Maketa na zanimljiv i informativan način smješta u prostor i glavne vrhove, vodene tokove te nagovještuje meteorološke prilike i neprilike.

Kad je riječ o meteorološkim specifičnostima Učke, posjetitelje će u njih uputiti velika projekcija pogleda s Vojaka u posljednjoj cjelini muzejskog postava „S vrha Učke“. Tu će odgonetnuti planine, otoke i pojedine vrhove koji se za vedrog vremena vide s vrha planine, ali i razgledati vegetaciju u raznim godišnjim dobima i završiti svoj posjet susretom s planinskom olujom ili umirujućim pogledom na zvjezdano noćno nebo.

Cilj je interpretacijskog postava približiti bogatstvo prirodne i kulturne baštine Učke i Ćićarije raznim uzrastima te ih potaknuti na njihovo očuvanje i zaštitu kako bi ostale u nasljeđe i budućim generacijama.